

VALTUUSTOALOITE

Sekajätteen hinnoittelu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja jätteen keräämisen vapauttaminen vapaaseen kilpailuun.

"EU:n kierrätystavoitteet: Jätedirektiivissä jäsenmaat veloitetaan edistämään jätteen kierrätystä niin, että yhdyskuntajätteenä syntyvästä paperi- metalli-, muovi- ja lasijätteestä kierrätettäisiin vuonna 2020 vähintään puolet ja rakennus- ja purkujätteestä vähintään 70 prosenttia. Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi jäsenmaat muun muassa veloitetaan laatimaan ja toimeenpanemaan tätä koskevia ohjelmia. Jätepolitiikan yhtenäistäminen: Jätedirektiivi selventää jätteen määritelmää ja pyrkii sitä kautta yhdenmukaistamaan jäsenmaiden jätepolitiikkaa. Direktiivissä säädetään muun muassa arviointiperusteista, joiden mukaan voidaan päättää, milloin tietty jäte lakkaa olemasta jätettä tai onko tietty materiaali sivutuotetta vai jätettä."

Jo nyt on monissa kunnissa käytössä käytäntö että mikäli astia on tyhjä niin ei veloiteta tyhjän astian "tyhjennyksestä" tai jos jätettä on puolillaan, veloitetaan puoli hintaa. Lisäksi ennakkoon ilmoittamalla voi tyhjennysrytmiä muuttaa. On myös tosiasia että sekajätteestä ei tule hajuongelmia jos jätteet on lajiteltu. Tällöin voi tyhjennysvälinä käyttää astian todellista täyttymistä ja siten välttää aiheetonta ajamista. Nykyinen Puhaksen maksukäytäntö, jossa on sama maksu riippumatta astian täyttöasteesta, ei kannusta lajittelemaan eikä vähentämään jätettä EU:n periaatteen mukaisesti koska se ei ole taloudellisesti kannustavaa. Niinpä on näkynyt lehdissä juttuja, että sekajäteastioissa on metalliesineitä ja auton osia ja yleisesti mm pattereita. Jätelain 646/2011 2 8 § veloitaa noudattamaan etusijajärjestystä. Siinä veloitetaan ensisijaisesti vähentämään jätteen määrää, siihen on päästävä järjestyksessä uudelleenkäyttävä, kierrätävä hyödynnettävä ja vasta sitten loppukäsiteltävä. Nyt ei ole kannustetta vähentämiseen eikä lajittelulla saatavaan uudelleenkäyttöön kierrätykseen ja muulla tavoin hyödynnettävyyteen. Kannustavuus jätelajitteluun edellyttää että kaikki perusmaksut sisällytetään jätemaksun yksikköhintaan jolloin toteutuu jätelain 20 § mukaisesti aiheuttamisperiaate.

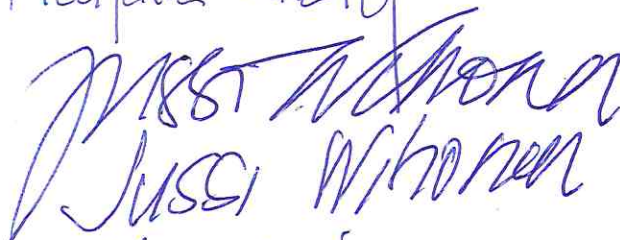
Valtuustaloite:

Jätekeräys muutettava vapaaseen kilpailuun ja sekajätteen laskutusperusteeksi muutetaan todellinen jätemäärä.

Joensuussa 24.2.2020 PS, Joensuun valtuustoryhmä

Arvo Koski

Marijatta Rätty
Marijatta Rätty

Jussi Wihonen

Asseeri Kinnunen

Eero Rogdanoff

Kaupunginvaltuusto	§ 39	27.04.2020
Joensuun alueellinen jätelautakunta	§ 11	04.06.2020
Kaupunginhallitus	§ 230	15.06.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 74	31.08.2020

Perussuomalaisten Joensuun valtuustoryhmän valtuustoaloite sekajätteen hinnoittelusta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja jätteen keräämisen vapauttamisesta vapaaseen kilpailuun

KV 27.04.2020 § 39

Perussuomalaisten Joensuun valtuustoryhmä jätti 27.4.2020 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen sekajätteen hinnoittelusta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja jätteen keräämisen vapauttamisesta vapaaseen kilpailuun.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

JATELK 04.06.2020 § 11

Joensuun kaupunginhallitus lähetti 11.5.2020 § 164 aloitteeseen vastaamisen jätelautakunnan valmisteltavaksi yhteistyössä Puhas Oy:n kanssa.

Perussuomalaisten valtuustoryhmän aloite koskee 1) sekajätteen (poltettava jäte) hinnoitteluperusteiden muuttamista sekä 2) jätteen keräämisen vapauttamista vapaaseen kilpailuun.

Hinnoitteluperusteita esitetään muutettavaksi aiheuttamisperiaatteen mukaiseksi. Perusteluina esitetään, että monissa kunnissa tyhjän astian "tyhjentämisestä" ei veloiteta ja jos astia on puolillaan, veloitetaan puolet maksusta. Kerrotaan myös, että tyhjennysväliä voi muuttaa ennalta ilmoittamalla, siten että astian tyhjennysvälin määrittää sen todellinen täyttyminen. Nykyisen Puhaksen maksukäytännön ei katsota kannustavan jätteiden vähentämiseen ja lajitteluun, koska maksukäytäntö ei ole taloudellisesti kannustava. Lisäksi esitetään, että perusmaksut sisällytettäisiin jätemaksun yksikköhintaan, jonka aloitteen tekijät katsovat toteuttavan jätelain 20 § mukaista aiheuttamisperiaatetta.

Aloitteen otsikossa esitetylle jätteen keräämisen vapauttamisesta vapaaseen kilpailuun ei ole esitetty perusteita.

Vastaus aloitteeseen

Jätemaksun laskutusperusteita on käsitelty aiemmin perussuomalaisten valtuustoryhmän aloitteen perusteella keväällä 2017 (KV 29.5.2017 § 60). Lisäksi perusteita käsitellään lähes vuosittain jätetaksan viranomaiskäsitteilyn yhteydessä.

Jätemaksun perusteista säädetään jätelaissa (646/2011). Lain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan kunnalle tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätehuollon järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia ovat mm. jätteen keräyksen ja loppukäsittelyn kustannukset sekä jäteneuvonnasta, jätehuollon

kehittämisestä, rekisterin pidosta ja jätehuoltoviranomaisen toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Jäteneuvonnasta, rekisterin ylläpidosta, vaarallisen jätteen jätehuollosta ja jätteen vastaanottoa paikkojen ylläpidosta aiheutuvat kustannukset voidaan periä erillisenä perusmaksuna. Lain 79 §:n mukaan kunnan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteina voidaan lisäksi ottaa huomioon jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella, kunnan keräysvälineiden käyttö sekä kuljetusmatka kuljetettaessa jäte yksittäisenä kuljetuksena. Jätemaksun perusteina voidaan käyttää myös kiinteistöllä asuvien henkilöiden määrää, kiinteistön käyttötarkoitusta tai muuta vastaavaa perustetta, jos jätteen määrää tai laatua on vaikea luotettavasti selvittää tai jos se on tarpeellista ympäristö- tai terveyshaittojen ehkäisemiseksi tai jätehuollon järjestämiseksi. Perusmaksun perusteita ovat kiinteistöllä asuvien henkilöiden lukumäärä tai kiinteistön käyttötarkoitus taikka muu vastaava peruste. Perusmaksu voidaan määrätä kiinteistö- tai talouskohtaisena. Jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetaksassa.

Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätetaksan mukaan jäteastioiden tyhjennykset tehdään jätehuollon asiakasrekisteriin kirjatun jätehuoltomääräysten mukaisen tyhjennysrytmin mukaan ja maksu määrätään kaikista näistä tyhjennyksistä tai tyhjennysryityksistä. Jos astia on jätteitä noudattaessa tyhjä tai astia ei ole sovitussa keräyspaikassa, veloitetaan taksan mukainen jäteastian tyhjennysmaksu. (6 §) Käytännössä on havaittu, että jos tyhjennyksistä ei veloitettaisi ko. tapauksessa maksua, lisäksi se jätehuoltojärjestelmän (aluekeräyspisteet, ekopisteet) luvaton käyttöä sekä jätteiden hävittämistä polttamalla ne kiinteistöllä tai hylkäämällä ne luontoon. Jätteen kuljettajalle kuuluu maksaa korvaus tehdystä työstä eli kunkin päivän ajoreitillä olevien kohteiden tyhjennyksistä ja myös tyhjennysryityksistä. Jos tyhjennysryityksistä ei laskutettaisi kiinteistön haltijalta maksua, kuljetusurakoitsijalle maksettavat korvaukset tulisivat muiden kuntalaisten maksettavaksi. Tämä ei olisi tarkoituksenmukaista.

Aloitteen mukaan monissa kunnissa on käytäntö, että mikäli astia on tyhjä, ei maksua veloiteta, tai jos se on puolillaan, veloitetaan puoli hintaa. Aloitteessa ei mainita esimerkkejä ko. käytännöstä. Yleisempi maksuperustekäytäntö on se, että normaali tyhjennysmaksu veloitetaan astiakoon perusteella ja silloinkin, jos astia on satunnaisesti tyhjä. Näin toimitaan esimerkiksi Etelä-Karjalan jätehuoltoviranomaisen, Savo-Pielisen jätelautakunnan ja Jyväskylän seudun jätelautakunnan toiminta-alueilla.

Astian tyhjennysvälin muuttaminen on Joensuussakin mahdollista jätehuoltomääräysten määrittämässä rajoissa. Määräyksillä edistetään paikallisesti jätehuollon toimivuutta ja ehkäistään jätehuollosta aiheutuvia ongelmia, kuten hygieniahaittoja ja roskaantumista ja kunnan jätehuoltoverkoston kuormittumista. Tyhjennysvälin voi pidentää kahdeksaan viikkoon, jos biojätteen lajittelu on järjestetty asianmukaisesti. Myös jäteastian koolla tai naapurien välisellä jättekimpalla voi vaikuttaa jätehuoltoonsa ja siitä aiheutuviin maksuihin.

Laskutusta ei ole perusteltua muuttaa silmämääräiseen arvioon perustuvaksi. Astiatilavuus on yksiselitteinen palvelun ja laskutuksen kriteeri, ja astiakoon perusteella tyhjennysmaksut on jo porrastettu jätetaksassa. Tätä on selvennetty jo vastauksessa valtuustoaloitteeseen keväällä 2017.

Etusijajärjestyksen mukaiseen toimintaan kuntalaisia kannustetaan neuvonnalla sekä poltettavan jätteen astian tyhjennysvälin pidentämismahdollisuudella, jos biojäte kompostoidaan tai erilliskerätään. Kunnan ohjauskeinoilla on varmistettava jätehuollon toimivuus kattavasti ja myös poikkeustilanteissa.

Aloitteessa esitetään perusmaksujen sisällyttämistä jätemaksun yksikköhintaan (ilmeisesti astian tyhjennysmaksuihin) ja perustellaan tämän toteuttavan jätelain aiheuttamisperiaatetta. Perusmaksulla katetaan kustannuksia, joita kunnalle aiheutuu mm. jäteneuvonnasta, vaarallisen jätteen jätehuollon järjestämisestä, asiakasrekisterin pidosta, jätehuoltoviranomaisen toiminnasta ja jäteasemien ylläpidosta. Kustannukset syntyvät siitä riippumatta, minkä verran yksittäinen kuntalainen tuottaa sekalaista yhdyskuntajätettä (poltettava jäte). Taksavalmistelussa perusmaksut ja siten kustannusten kattaminen on katsottu perustelluksi porrastaa niin, että vakinaisesti asuttu talous maksaa korkeampaa perusmaksua kuin vapaa-ajan asukas. Jätelain 20 §:n aiheuttamisperiaate käsite liittyy ennen kaikkea ympäristöä pilaavan toiminnan haittojen korvaamiseen. Tämä tarkoittaa, että toiminnanharjoittaja, jonka toimista vahingot tai niiden riski aiheutuu, vastaa korjaavista toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Periaatetta ei sovelleta suoraan asukkaiden jätemaksujen määrittelyssä.

Jätteen keräyksen vapauttamisesta vapaaseen kilpailuun todetaan seuraavaa: Joensuun kaupunki, sittemmin Puhas Oy kaupungin lukuun toimiessaan, on kilpailuttanut jätekuljetukset jo yli 25 vuoden ajan. Kunnan tehtäviin kuuluvan jätteenkuljetuksen järjestäminen keskitetysti kilpailuttamalla on mahdollistanut kattavan jätteenkuljetuksen myös haja-asutusalueella ja vaikuttanut jätemaksujen kohtuulliseen tasoon Joensuussa. Vireillä olevassa jätelain uudistamisessa esitetään ns. kuljetuksen kaksoisjärjestelmästä luopumista Suomessa kiinteiden jätteiden osalta kunnan jätehuoltovastuuseen kuuluvassa palvelussa. Jätteenkuljetuksen uudelleenjärjestelyyn ei ole perusteltua ryhtyä.

Valmistelija ja lisätiedot: jätehuoltosuunnittelija Anna Kettunen

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Jätelautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se antaisi edellä olevan vastauksen perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KH 15.06.2020 § 230

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa kolme valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa valtuutettu Osmo Kokko esitti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Valtuutettu Eero Bogdanoff kannatti Osmo Kokon tekemää palautusesitystä.

Päätettyään keskustelun palauttamisen osalta, puheenjohtaja totesi, että kannatetusta palautusesityksestä on äänestettävä teknisellä kokouslaitteistolla, jolloin niiden, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista tulee äänestää JAA, ja niiden, jotka kannattavat palauttamista, tulee äänestää EI.

Toimitetussa äänestyksessä annettiin 49 JAA-ääntä, 9 EI-ääntä, 1 tyhjä, yhteensä 59 ääntä.

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginvaltuusto on päättänyt jatkaa asian käsittelyä. Tämä jälkeen asiassa ei kytetty enää puheenvuoroja.

Päätös:

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupunginhallituksen päätösehdotuksen.